

Autor: Martin Aurelio

V 90. letech a prvních letech nového století se nacházelo antiglobalizační hnutí pevně na levici. Dnes, když tuto úlohu převzala pravice, bude zajímavé pozorovat, jak velká část levice udělá čelem vzad a také jestli se pravici podaří uspět tam, kde levice opakovaně selhala.

Když v roce 1994 vstoupila v platnost Severoamerická dohoda o volném obchodu (NAFTA), prvním hnutím, které proti ní vystoupilo, byli zapatističtí povstalci v jižním Mexiku, kteří dokument označili za „rozsudek smrti“ pro mexické (většinou indiánské) rolníky. 1. leden 1994 si zvolili k ohlášení své revolty právě proto, že ten den nabyla účinnosti i NAFTA. Ze zapatistů se rychle stala *cause célèbre* americké i evropské levice, především díky výřečnému a charismatickému vůdci subcomandantemu Marcosovi. (Ten je zajímavý i rasového pohledu, protože přestože se zapatisté prezentují jako hnutí *indigenismo*, jejich mluvčí a stratég – a jediný, kdo z celého hnutí svět zajímal – byl světlý Mexičan, kterému v žilách zřejmě kolovalo více španělské než indiánské krve.)

Black bloc v Praze v roce 2000.

První velký protiglobalizační protest se odehrál při zasedání Světové obchodní organizace (WTO) v Seattlu roku 1999. Šlo o dnes proslulou „Bitvu v Seattlu,“ nekonečně levicí oslavovanou jako vítězství, protože protestujícím se skutečně podařilo na celý den znemožnit zasedání WTO, přestože v delším časovém horizontu tím nedosáhli vůbec ničeho. Je oslovována také díky vzniku krátkodobého (velmi krátkého – doslova pár dní) spojení odborových skupin zastupujících americký průmysl a ekologických skupin jako *Earth First!* Pod transparenty s nápisy „Teamsters a Turtles – konečně pohromadě“ pochodovali bok po boku odboráři spolu s levičáckou mládeží „pouličního divadla“, přestože z toho kontrastu v ten moment byli poněkud nesví.

Prezident Clinton tehdy všechny překvapil prohlášením sympatizujícím s protestujícími, když řekl, že by jim účastníci konference WTO měli „naslouchat.“ (*Naslouchání* bylo tehdy u liberálních politiků v módě; Tonymu Blairovi se za to posmíval mj. Jonathan Bowden.) Jednalo se o klasický clintonovský **doublespeak**, jelikož tento prezident pro podporu globalizace a likvidace amerického průmyslu vykonal pravděpodobně víc, než kterýkoliv jiný americký vůdce, když nejprve uzákonil NAFTA, aby následně vydláždil cestu vstupu Číny do Světové obchodní organizace (WTO) odstraněním podmínky zvážení čínského porušování lidských

práv při procesu obnovení jejich doložky o nejvyšších výhodách. Následně vyšly najevo obří ilegální příspěvky čínských miliardářů na Clintonovu volební kampaň. Všichni, kdo tuto dobu zažili, si jistě vzpomenou, jak během Clintonovy a Bushovy vlády začaly Ameriku zaplavovat laciné čínské výrobky.

Další velký protiglobalizační protest přišel necelý rok po Seattlu, tentokrát ve Washingtonu D. C. proti zasedání Světové banky a Mezinárodního měnového fondu (MMF). Měli bychom poznamenat, že v Seattlu ani ve Washingtonu nebyla většina levicových protestujících schopna nějak přesněji vysvětlit, co že vlastně mají proti WTO, Světové bance a MMF. Většina jich byla tak nějak „proti systému,“ který porůznu označovali za kapitalistický, imperialistický, patriarchální, rasistický nebo nějakou kombinací výše uvedeného. Mnozí z nich, hlavně ti mladší, sami sebe označovali za komunisty či anarchisty, což pro ně ovšem nebylo o mnoho víc než chvilkový flirt se subkulturou, podobný rozhodnutí „stát se pankáčem,“ doprovázeným nákupem kožené bundy a barvy na vlasy v nejbližším obchodáku. **Z většiny z nich se časem stali dosti obyčejní a nemyslíci liberálové a klidně bych se vsadil, že drtivá převaha jich hlasovala pro Hillary Clintonovou (pokud tedy vůbec hlasovali), aniž by si vůbec vzpomněli, jak energicky proti Clintonovým vystupovali v 90. letech.**

Nejradikálnější složkou antiglobalizačních protestů byl black bloc. Black bloc se poprvé objevil v Seattlu jako malá skupina anarcho-primitivistů, která se pustila do ničení majetku společností, které podle nich dostatečně nedbaly na práva přírody a/nebo dělníků. Proslulé jsou jejich útoky proti Starbucks v jeho domovském městě Seattlu kvůli tomu, že jejich káva prý nebyla dostatečně „fair trade.“ (Když jsem viděl kavárnu Starbucks, zničenou během nedávných protitumpovských protestů, napadlo mě, že mladší generace black bloc dětí jen bez hlubších důvodů napodobuje své předchůdce.)

Zatímco většina protestujících byla nenásilnou obvyklou směsicí hipíků, komunistů, New Age pacifistů a podobných, black bloc nejen že demoloval majetek, ale někdy se pouštěl také do potyček s policií. Proto vypukla na leviči debata, zda black bloc podpořit, nebo se od něj distancovat. Obecným konsenzem nakonec bylo, že přestože mnozí nesouhlasí s taktikou black blocu, pomáhá to posunutím **Overtonova okna** normalizovat pozice hnutí, když vedle black blocu působí nenásilné protesty vlastně celkem umírněně.

Navíc se podle vlastních slov cítila díky přítomnosti black blocu řada nenásilných protestujících bezpečněji, jakoby by byli jejich ochranka. Přinejmenším s ním měla policie natolik plné ruce práce, že neměla tolik času na pacifikaci ostatních slzným plynem a pepřovým sprejem. Bude zajímavé sledovat, zda se objeví krajně pravicová obdoba black blocu. Nedávné napadení Richarda Spencera příslušníkem black blocu jasně ukazuje, že pravicoví aktivisté se musejí bránit proti levicovému násilí.

Zásadním bodem obratu byly pro antiglobalizační hnutí útoky z 11. září. Někteří na krajní leviči tleskali zničení věží Světového obchodního centra – dvojímu symbolu globálního kapitálu – jak to v té době vyjádřil rapper KRS-One. Tím se ale v čase celonárodního šoku a truchlení dala přízeň lidu získat jen stěží. Pro většinu Američanů náhle globalizace a její

hospodářské dopady na Ameriku (**o ty kulturní se levice nikdy nestarala**) ve srovnání s existenční hrozbou z islámského světa značně vybledla.

Válka s terorismem vyvolala na levice reflexivní obranu všech barevných proti bělochům. Reakci Bushovy vlády na 11. září – která byla, nanejmenší si čistého vína, v mnoha ohledech naprosto idiotská – vnímala levice jako rasistickou, islamofobní křížovou výpravu bělošských rasistických křesťanských kapitalistických sexistických utlačitelů, kteří nenávidějí hnědé lidi, hnědé děti a hnědá štěňátka. Identitární témata, která dříve uvnitř zmatené levicové platformy koexistovala s těmi ekonomickými, postupně nabyla převahy. Levice v posledních dvaceti letech s pozoruhodnou úplností opustila bílou pracující třídu – přestože právě proletariát má být *tou* levicovou cílovou skupinou. To spolu s **otevřeným opovržením konzervativců bělošskou pracující třídou** z nemalé části vysvětluje Trumpův úspěch.

Levice tradičně snila o spojenectví „proletářů celého světa.“ Možná si uvědomila neuskutečnitelnost tohoto snu – i když spíš nikoliv, protože **reflexe a uznání pravdy opravdu není silnou stránkou levice** – a přesunula se k nové chiméře o spojenectví mezi celou plejádou nesourodých skupin, jejichž zájmy údajně hájí, jako černoši, Hispánci, muslimové, gayové, transgender osoby, postižení a ženy. Tuto duhovou koalici utlačovaných má v jádru jednotit nenávist a vztek na úspěšné heterosexuální bělochy. Levici nezbyvá než doufat, že tato nenávist převáží vzájemné neshody a antipatie jednotlivých členů zamýšlené koalice.

Levice se smířila s „nevyhnutelností globalizace,“ což není zas takové překvapení, jelikož její ideologie vždy byla ze své podstaty mezinárodní/protinárodní a univerzalistická. A tak jedinými vážnými kritiky globalizace v posledních skoro dvaceti zůstala evropská Nová pravice a američtí paleokonzervativci.

Až konečně přišel Trump, převzal velkou část rétoriky i programu Pata Buchanana z předchozích dekád a přidal k nim pompéznost své osobnosti. Stal se tak prvním významným americkým politikem, který si troufnul kritizovat globální obchodní dohody, jež ničí americký průmysl a otevírají cestu jisté formě globalizace, k níž plíživě dochází už od poloviny 20. století. Nevybavuji si vážnější kritiku NAFTA z úst prezidentského kandidáta od dob Rosse Perota v roce 1992 – a to bylo ještě před jejím schválením. A teď už není Trump prezidentským kandidátem, ale prezidentem.

Na talíři toho má opravdu hodně. Obchodní schodek s Mexikem dosahuje 60 miliard dolarů, skutečné číslo bude zřejmě ještě vyšší, když započteme množství v USA ilegálně pracujících Mexičanů, kteří do své vlasti posílají část nebo celý svůj výdělek. Schodek s Čínou přesahuje závratných 367 miliard, i zde je nejspíš skutečná suma ještě vyšší, vezmeme-li v potaz krádeže amerického intelektuálního vlastnictví Číňany.

Ale jde vlastně ještě o „americké“ intelektuální vlastnictví, když korporace, jež ho vlastní, nemají žádnou loajalitu k USA, zaměstnávají většinou cizince a svá sídla přesunuly do nějakého daňového ráje? Prezident Trump znamená přehodnocení významu amerického občanství a s ním souvisejících zodpovědností nejen na individuální, ale také na korporátní

úrovni. **Jak ztělesněná karikatura levice Michael Moore poznamenal před volbami, nikdo se dosud nepostavil vývozu pracovních míst do ciziny „americkými“ společnostmi tak rozhodně, jako to udělal Trump.**

Pokud levici na bělošské pracující třídě už nezáleží dost na to, aby to ocenila, pravici – alespoň té *skutečné* – záleží. **Na chválu Trumpa za dosud neuzavřené dohody a nově nastavené podmínky je dosud brzo, vše ale zatím naznačuje, že skutečně má v úmyslu splnit své sliby americkým dělníkům.**

Bůh s tebou, Božský Císaři.

Úvaha Martina Aurelia *Anti-Globalization, Then & Now* vyšla na stránkách Counter-Currents Publishing 30. ledna 2017.